

נימא דהתם מקנה ליה כפילא, אכתי איכא למבעיא הכא.

בא"ד דהשתא שילם הפירות לבעל
אפילו נתן הכל להאשה. צ"ב
ההסבר בזה, ועוד דא"כ אפי' כי לא מתה
הפרה נאמר דלא החזיר מה ששאל וצריך
לשלם יותר.

בא"ד וכן אשה ששאלה כשהיא פנויה
וניסת ושלמה. בב"ק (פז, א) איתא
דהאשה פגיעתה רעה, דכשחבלה באחרים
פטורה מלשלם משום דאין לה נכסים
דהכל שייך להבעל, וא"כ גם כאן פטורה
מלשלם. ואולי יש לחלק דכאן ששאלה
כשהיא פנויה כבר היו הנכסים שלה
משועבדים ויכולה לשלם.

בא"ד וללשנא דמעכשיו וכו'. ביאור
דבריהם עי' מהר"ם.

תוד"ה שמא יוציא הלה הפקדון. וא"ת
אמאי לא חשיב הא בפרק כל
הנשבעין וכו'. לכאורה אין לו קשר
לדלעיל, ועי' בפני יהושע.

בא"ד ולא חשיב לה פ' כל הנשבעים
דהוי בכלל שכיר. משום דבעל
בנכסי אשתו דינו כשכיר, עי' לקמן צו, ב.

דף ל"ה ע"א

גמ' שיש עדים שנשרפה. קשה דא"כ
המלוה פטור מאחריות, והלוה חייב
לשלם כל הסלע, ובשיטה מקובצת (אות ב)
כתב בשם הראב"ד דנשרפה בפשיעה [אלא
דכתב שם דמשום סיפא איצטריכא לפרושי כן ועיי"ש בהערות
שהאריך בזה].

גמ' רב אשי אמר זה נשבע וזה נשבע
וכו'. פי' הא דאמרינן מי נשבע...
שמא ישבע זה ויוציא הלה את הפקדון,
אין הכוונה כפשוטו מי משניהם נשבע,
דשניהם נשבעין כל אחד כדנינו, והשאלה
היא רק מי נשבע תחלה, ועי"ז שפיר
אמרינן דישבע המלוה תחלה דאם ישבע
הלוה תחלה חיישינן שמא יוציא הלה
את הפקדון.

גמ' רישא דסיפא תיובתא לרב הונא.
הא דלא הקשה מרישא דרישא, עי'
בנחלת משה.

גמ' ונהמניה לזה למלוה נמי בהא כמה
הוה שוה. קשה דמאי שייך להאמינו
בזה כיון שהוא עצמו יודע ששוה יותר,
ועי' בפני יהושע וברש"ש.

גמ' לאפדניה. פי' ביתו. כ"מ ברש"י (ד"ה
דהא הוה כיפי). ובדניאל (יא, מה) כתוב ויטע
אהלי אפדנו, ופי' שם המצודות ציון,
אפדנו. ארמון, ור"ל אוהליו אשר היו יפים
ומשובחים כארמנות.
ובמסכת שבת (עז, ב) משמע דרק טרקלין
של מלכים נקרא כן וז"ל הגמ' שם, אפדנא
אפיתחא דין, ופירש"י אפדנא. טרקלין של
מלכים: אפתחא. אל פתח זה יבאו הכל אם
למשפט אם לשרת המלך.

גמ' ופרקין המפקיד הוי. פי' ומש"ה היה
יכול להקשות בקיצור שילם ולא רצה
לישבע ולא הוצרך להאריך ולפרש
הקושיא. תורת חיים.

גמ' ואמרי ליה שילם ולא רצה לישבע.
ואע"ג דהכא חייב מדינא לשלם ואינו
יכול ליפטר עצמו בשבועה, נמי זכה בכפל
כדאמר רב פפא לעיל (לה, א) שומר חנם

שאמר פשעתי נמי מקני ליה כפילא דאי בעי פטר נפשיה בגניבה.

גמ' וּשְׁפִיר עֲבַד דְּלֹא אֶהְדֵּר לִי וְכו'.

כעין זה איתא בנדרים (כו, א) בר"ן (ד"ה וכו' תימא), וז"ל הר"ן שם, ורב הונא דלא שני ליה מידי משמע דלא חש לפירכיה משום דהתם וכו' עכ"ל. ועי' לעיל (יא, ב) דמי האי מרבנן וכו', וג"כ לא ענהו כלום.

גמ' שאני התם דשומא בטעות הוה דקא הוה כיפי מעיקרא. עי' רש"י ומה שכתבתי שם.

גמ' משום שנאמר ועשית הישר והטוב. והטוב זו לפני משורת הדין שיחזור זה קרקעו. סמ"ע. וכן משמע בתוס' (ד"ה זבנה) דזה רק לפני משורת הדין.

[וצ"ע למה לעיל (כו, ב) בתוס' (ד"ה לפני משורת הדין) לא הביאו הך קרא.]

גמ' והלכתא שומא הדר לעולם משום שנאמר ועשית הישר והטוב. צ"ע למה למ"ד אפילו אית ליה זוזי ללוקח לא מסלקינן ליה (לעיל טו, ב), לא אמרינן הכי, דהרי לא נחתו אדעתא דארעא.

גמ' אמרינן ליה לא עדיף את מגברא דאתית מיניה. אבל מטעם מה מכר ראשון לשני כל זכות שתבא לידו אינו חייב להחזיר, כדמבואר בתוס' (ד"ה זבנה).

גמ' האשה שמכרה בנכסי מלוג. נכסי מלוג הן נכסים שנפלו לה מבית אביה או שהכניסה קרקעות שלא נשמו בכתובתה ולא קיבל בעל עליו אחריות ואוכל פירותיהן בחייה כתקנת חכמים תחת פרקונה, ולהכי מיקרי מלוג שמולגן ומחסרן בעל שאוכל פירות כמליגת הראש. רשב"ם בבא בתרא (קלט, ב).

רש"י ד"ה דהא הוה כיפי מעיקרא. שהרי בתחילת השומא היו הנזמים בידו ולא היה יודע. וקשה דהרי לא אמר שנאבדו אלא לא ידענא היכא אותבינהו.

רש"י ד"ה האשה שמכרה בנכסי מלוג. וגוף הקרקע יהיה ללוקח כשתמות. פי' דלא מכרה זכות אכילת פירות של הבעל, אלא מכרה גוף הקרקע דלא יירשנה בעלה אלא הלוקח יקבל הקרקע, וע"ע מה שכתבתי ברש"י הסמוך.

רש"י ד"ה בעל מוציא. גוף הקרקע מיד הלוקחות והכי מוקי ל'ה בפרק האשה בכתובות (דף עח:). וכו'. ז"ל הגמ', לימא תנינא לתקנת אושא דא"ר יוסי בר' חנינא באושא התקיננו האשה שמכרה בנכסי מלוג בחיי בעלה ומתה הבעל מוציא מיד הלוקחות, מתניתין בחייה ולפירות, תקנת אושא בגופה של קרקע ולאחר מיתה. פירש"י, מתני' בחייה קאמר הבעל מוציא כדי לאכול פירות בחייה ולאחר מיתה יחזיר הקרקע ללוקח ואפי' מתה בחייו לא יירשנה הבעל, ואתו באושא ותקון דאפילו גופה של קרקע יורש הבעל.

תוד"ה מגו דמשתבע מלוג שאינו ברשותו. לרבה ולרב יוסף לא פריך. דהרי לדידהו לא משתבע כלל שבועה שאינה ברשותו כיון דאיכא עדים. מהר"ם. אבל צ"ב דהרי להך לישנא לא איצטריך לעיל לתרץ כן.

תוד"ה תהא במאמינו. ברישא לא מצי לאוקמי הכי. פי' דברישא כשהלוה תובע, והקשה הגמ' דאם איתא לדרב הונא, כיון דנשבע שאינה ברשותו

דאיכא בעל לא איבעי להו למיזבן מאיתתא
 דיתבא תותי גברא (וראוי ליורשה כשתמות ואלו
 הערימו להוציאם מידו הלכך יפסידו. רשב"ם).

דף ל"ה ע"ב

מתני' ישבע השוכר שמתה כדרכה.
 ז"ל הריטב"א, פי' ישבע השוכר
 אם היה שם בשעה שמתה... והיכא דלא
 הוי שוכר בשעה שמתה, אי איכא עדים
 יביא עדים ויפטר, ואם אין שם עדים...
 (עיי"ש שמביא מחלוקת הראשונים) עכ"ל.

מתני' אמר ר' יוסי כיצד ה"ה עושה
 פחורה בפרתו של חברו. צ"ב
 דהרי לא זה הוא הטעם, כדכתבו התוס'
 (סוד"ה תחזור פרה) דאם המשכיר עצמו היה שם
 בשעה שמתה ביד שואל, גם ר' יוסי יודה
 לדברי רבנן, דהשואל משלם לשוכר, אלמא
 דגם לר' יוסי אפשר לעשות סחורה בפרתו
 של חברו.

גמ' מכדי שוכר במאי קני להאי פרה
 בשבועה. ז"ל הריטב"א (הח"), פירוש
 אליבא דרבנן הוא דפרכינן, דאלו אליבא
 דר' יוסי לא קני ליה כלל והשואל שומר
 דבעלים הוא לגמרי עכ"ל.

גמ' מכדי שוכר במאי קני להאי פרה
 בשבועה. אין הכוונה דקונה את
 הפרה, דהרי בודאי דחייב להחזיר הנבילה
 לבעלים, אלא דקונה זכות תשלומי הפרה
 שנאנסה לגבות הדמים מהשואל, דכל זמן
 שלא נשבע, אכתי השוכר מחוייב כלפי
 הבעלים וממילא גם השואל מחוייב
 התשלומין להבעלים. קהלות יעקב סי' ל"ג
 עיי"ש באריכות.

האיך מצי מפיק ליה, אמאי לא מתרץ הגמ'
 דהמלוה לא נשבע משום דהלוח האמינו.

תוד"ה ואותיבניה שילם. וצ"ל דיוקרא
 דכיפי וכו'. דלכאורה קשה דהרי
 אמרינן לעיל דשבחא דאתי מגופא לא
 עביד אינש דמקני וא"כ למה יקנה היוקרא
 דכיפי, וע"ז כתבו וכו'.

תוד"ה אמרחיה לבי דינא. "לא" דמי
 לאמרחיה לשבועה וכו'. כ"ה
 במהדורת עוז והדר מכת"י.

תוד"ה זבנה וכו'. וא"ת ואמאי לא
 מהדר נימא מה מכר ראשון
 לשני כל זכות שתבא לידו. פי' אה"נ
 דמשום ועשית הישר והטוב אינו חייב
 להחזיר, מ"מ יחזירנו משום דמה מכר
 ראשון לשני וכו', פי' כמו שהבעל חוב היה
 צריך להחזיר א"כ גם הלוקח ממנו חייב
 להחזיר, דאין אדם יכול למכור יותר ממה
 שיש לו.

תוד"ה לוקח הוי. ואע"ג דבפרק יש
 נוחלין (בבא בתרא דף קלט:) מפיק
 דטבא ליה עבדו ליה. פי' דבעל יש לו
 דין לוקח ויש לו דין יורש, ובכל פעם
 נותנין לו הדין שטוב לו יותר, וא"כ הכא
 למה לא מהדרינן ליה, נימא דדינו כיוורש,
 ונהדר ליה.

בא"ד ולא מיהדר ממה נפשך וכו'. עי'
 מהרש"א ומהר"ם.

בא"ד ודר' יוסי בר חנינא מפרש התם
 דלקוחות אפסדו אנפשייהו. ז"ל
 הגמ' שם, והא גבי דר' יוסי בר' חנינא
 דאיכא פסידא ללקוחות ושוייהו רבנן
 כלוקח התם אינהו אפסדו אנפשייהו כיון

גמ' משעת מיתה הוא דקני. פי' משעת המיתה באונס כבר אין למפקיד אצלו תורת תביעת ממון דרחמנא פטריה על האונסין. שם.

גמ' ואנא משתעינא דינא בהדי שואל. קשה דהשואל יאמר לו לאו בעל דברים דידי את [נאפי' לר' יוחנן לקמן (לו, א) דסובר שומר שמסר לשומר חייב, ומוקי למתני' דהבעלים נתנו לו רשות להשאל, ג"כ קשה דהרי אמר לו לדעתך עי' רש"י שם, וא"כ אכתי יכול לומר לו לאו בעל דברים דידי את], ועוד למה יתחייב השואל באונסים להמשכיר. וכתב הריטב"א (הח') וז"ל, מ"מ יכול הוא לומר לו מכדי פרתי גבך הות ונשתמשת בה שלא ברשות, והרי אתה כשואל שלא מדעת וחייב באונסין. ונכון הוא עכ"ל.

גמ' אמר ר' זירא פעמים שהבעלים משלמין כמה פרות לשוכר. וז"ל הריטב"א (הח'), כולה שקלא וטריא דהכא אליבא דרבנן היא, ואע"ג דלית הלכתא כוותייהו, אומרים בתוס' דמשכחא לה אליבא דר' יוסי, בהשכיר לו פרה ונתן לו רשות להשאלה לאחרים לדעתו, ושתהא כל הנאת שאלה שלו ושלא יתחייב הוא אלא כשוכר בגניבה ואבידה בלחוד עכ"ל.

גמ' מר בר רב אשי אמר... ושום שכירות אחת הוא. על שכירות בלא"ה אינו חייב רק פרה אחת דהרי חוזרת אליו ונותנה לו שוב. וז"ל שיטה מקובצת (אות יד), שום שכירות אחת היא כדי נסבה בלי נפקותא ואגב שום שאלה אחת היא.

גמ' אמר ר' ירמיה פעמים ששניהם בחמאת וכו'. כעין זה בסוכה ט, ב.

רש"י ד"ה מכי שלמו ימי אכרזתא. ולא מצא נכסים ללוה עד לאחר זמן.

צ"ב למה קאמר "לא מצא" נכסים, ולמה לא פירש כפשוטו דאחר שבא אדרכתא לידו ומצא נכסים עדיין אינו זוכה בו עד אחר ימי אכרזתא.

רש"י ד"ה כיצד. הרי השוכר פטור בשבועה... וישבע ראובן שמתה כדרכה. צ"ע דהא מתה בבית השואל ולמה צריך לישיבע. פני יהושע.

בא"ד והשואל משלם לשוכר. ב' פרות א' לשאלה וא' לשכירות. מהרש"א עיי"ש, וע"ע ברש"ש.

בא"ד ושמעון השואל משלם לו ד' פרות. ה"ה דדי בג', דפרה של השכירות יכול ליקח בחזרה, אלא ר"ל על ד' תביעות. נחלת משה (בגמ' ד"ה דאכל שאלה). וכן מדויק בלשון הגמ' דקאמר דאכל שאלה ושאלה מחייב חדא פרה, ועל השכירות לא קאמר הך לישנא.

תוד"ה רבא אמר מכי שלמו ימי אכרזתא. וא"ת שלהי הנושא (כתובות דף קד:) דאמר רבא אחוי אדרתיך וכו'. דאיתא התם דבעל דין תבע דליהדרי ליה פירי מן ההוא יומא דמטי אדרכתא לידיה, אמר לו רבא אחוי אדרכתך וראה שלא היה כתוב כהלכתו ולא אגביה, משמע דאי הוי כתוב כהלכתו הוי מגבה מיומא דמטא אדרכתא לידיה.

בא"ד ודברי אביי דאמר עדיו בחתומיו זכין לו וכו'. ביאור דבריהם עי' בנחלת משה.

תוד"ה תחזור פרה לבעלים הראשונים. משום דאשתו עמו במלאכתו. שהיא עמו תדיר במלאכתו והיא נשאלת לו תחלה משנשאת. רש"י שם.

בא"ד והשתא התם כיון דלרבנן הבעל
פטור מן האשה... לא יתחייב
נמי לר' יוסי לבעלים הראשונים. דכיון
דטעמא דר' יוסי הוא רק משום דהשואל
שילם דמיה, א"כ הכא דהבעל לא שילם
להאשה, גם ר' יוסי מודה דפטור. מהר"ם.

בא"ד ופליגי בדברי המקשה והמתרין
שבגמ'. פ"י דר' יוסי סבר כהמקשה
דמשעת שבועה קני לה, ורבנן סברי
כהמתרין דמשעת מיתה קני ליה.

1234567

והמקשה לא הבין סברת רבנן וסבר דגם
לרבנן הטעם כמו לר' יוסי, ומש"ה הקשה
לו נימא דל אנת ודל שבועתיך.

בא"ד ונראה אם המשכיר עצמו וכו'.
לפ"ז צ"ב לשון המשנה כיצד הלה
עושה סחורה, ע"י מה שכתבתי שם.

תוד"ה אגרה ק' יום ושי"ל צ' יום.
אבל אי שי"ל צ' יום לא
יתחייב לו רק אחת של שאלה. אבל
הפרה של שכירות אינו חייב להחזיר דהרי
כבר נגמר הזמן של שכירות.
בדבור הסמוך כתבו דגם אחת של
שאלה אינו חייב להחזיר דהוי כאילו בקש
לו שיתבטל השכירות ובהגהות הב"ח כתב
דזהו דיבור אחד ולפי זה תלוי בב'
תירוצים בתוס'.

תוד"ה אגרה פ' יום. הוי מצי למימר
אגרה צ' יום. דבשלמא גבי
שכירות כיון דנגמר הזמן של השכירות אין
צריך להחזיר לו, אבל שאלה הרי במציאות
הוא שלו וחייב להחזיר.

בא"ד אלא לפי שבשאלה הוצרך
לפחות. כדכתבו בדיבור שלפני זה.

בא"ד ומתני' דהשוכר וכו'. פ"י לפי מה
שכתבו התוס' דאם אגרה כסכום
ימי השאלה בטל השאלה, מ"מ במתני'
דידן ליכא נפק"מ בזה.

בא"ד אבל הכא אי שי"ל צ' יום
אגרה והמקשה השוכר פטור מכל דבר. דכיון
ששאלה ק' יום בטלה השכירות לגמרי.
מהר"ם שיף עיי"ש.

דף ל"ו ע"א

גמ' איתמר שומר שמסר לשומר רב
אמר פטור. מ"מ לכתחלה אסור
למסרו לשומר אחר אפילו לרב כדאיתא
בתוס', וכן כתבו לקמן (בע"ב ד"ה דא"כ).

גמ' איתמר שומר שמסר לשומר רב
אמר פטור ור' יוחנן אמר חייב.
וסימנך ח"ת ח"ת, ר' יוחנן דאיכא ח"ת
בשמו אומר חייב דמתחיל בחי"ת (ע"י פסחים
מב, ב וסימנך סיסני ובפירש"י שם).

גמ' לא מיבעיא שומר חנם שמסר
לשומר שכר. פ"י דפטור אם נגנבה
או נאבדה. ומיהו שומר שכר כי משלם
משלם לבעלים, דהלכה כר' יוסי דאמר אין
הלה עושה סחורה בפרתו של חבירו. תוס'
בבא קמא (יא, ב ד"ה לא מיבעיא).

גמ' דעלוי עלייה לשמירתו... דגרועי
גרעה לשמירתו. העילוי והגרעון
הוי דשומר שכר מסר נפשו טפי לשומר
משומר חנם. תוס' בבא קמא (יא, ב ד"ה
דעלוי עלייה).

גמ' אמר רב חסדא הא דרב לאו
בפירוש איתמר אלא מכללא. פ"י
וא"כ ליכא ראיה דרב פוטרו.